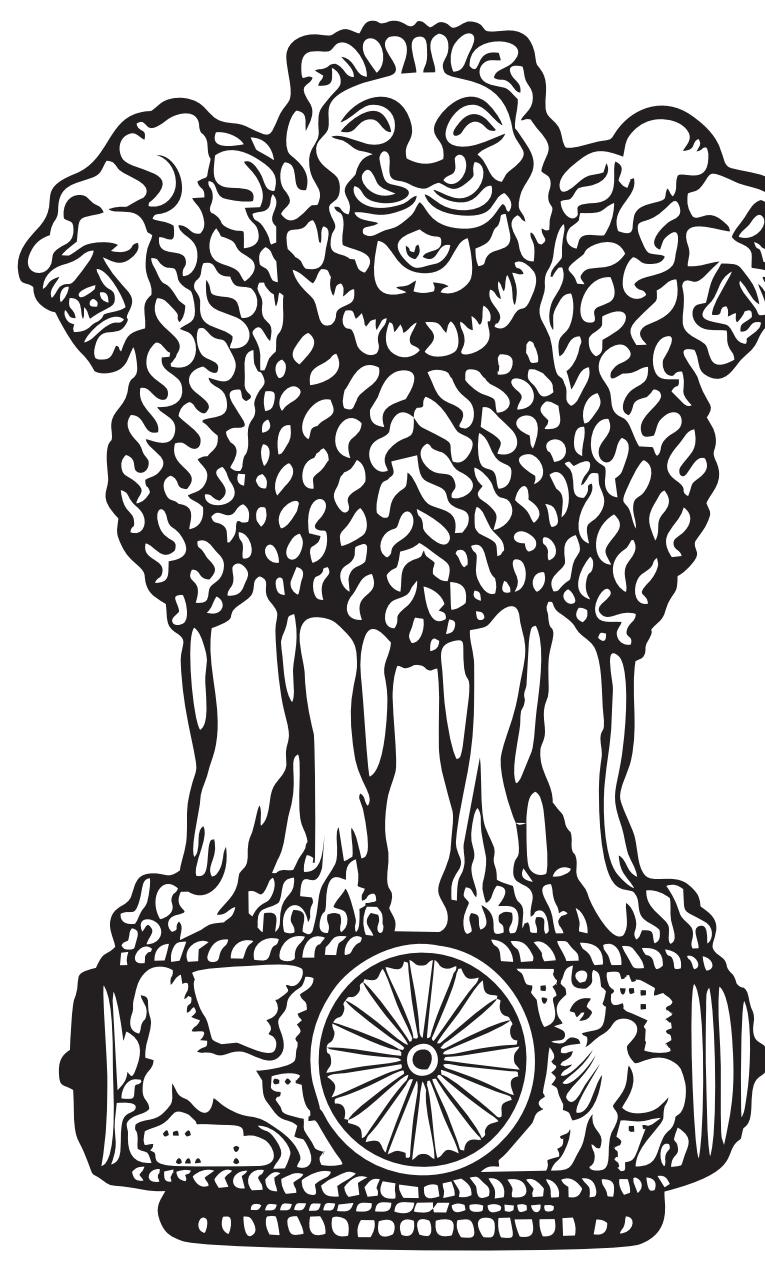

NIPUN
BHARAT

सत्यमेव जयते

राष्ट्रीय शिक्षण नीति २०२० आधारित

निपुण भारत

समज साथे वाचन अने पाचाना
गणनमां निपुणता माटेनी राष्ट्रीय पहेल

(National Initiative For Proficiency In Reading With Understanding And Numeracy-Nipun Bharat)

ध्येय

वर्ष २०२५-२७ सुधीमां धोरण ३ सुधीनां भागको वाचन, लेखन अने गणनमां शीखवानी ज़री क्षमता प्राप्त करी शक्ते ते माटेनुं सहायक वातावरण निर्माण कर्वुं

सवार्णी लक्ष्यांक

- भागकोमां सारा स्वास्थ्य अने सुखाकारीनुं निर्माण
- भागकोमां असरकारक रीते संवाद करवानी क्षमतानुं सर्जन
- भागकोमां तेमना रोजिंदा वातावरण साथे जेडाईने शीखवाना प्रयासनुं स्थापन

પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનનાં લક્ષ્યો

ધોરણ ૧ અથવા ઉંમર ૬-૭

મોખિક ભાષા

- પોતાની જરૂરિયાતો અને આસપાસની વસ્તુઓ વિશે મિત્રો અને વર્ગ શિક્ષક સાથે વાતચીત કરો.
- વર્ગિંડમાં ઉપલબ્ધ છાપેલી સામગ્રી વિશે વાતચીત કરો.
- અભિનય સાથે જોડકણાં/ગીતો/કવિતાનું ઝીલગાન કરો.

વાચન

- મુખવાચન/વાર્તાના સત્ર દરમિયાન સંકિય રીતેભાગ લે અને વાર્તા દરમિયાન અને પછી પૂછાયેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો, તેમજ સાધન-સામગ્રી કે પપેટ હારા પરિચિત વાર્તા રજૂ કરો.
- શાદ્યો લખવા માટે અનુરૂપ ધ્વનિ-ચિહ્નોનો ઉપયોગ કરો.
- અપરિચિત લખાણમાંથી ઓળામાં ઓળા ૪-૫ સાદા શાદ્યો ધરાવતા નાના વાક્યોનું વાચન કરો.

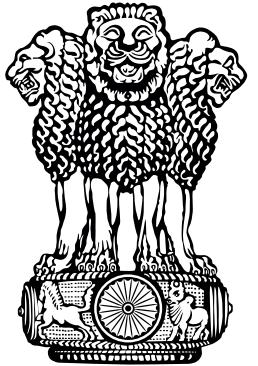

લેખન

- પરિચિત સંદર્ભો જેવા કે વાર્તા/કવિતા/પાર્યાવરણને લગતા સાહિત્યમાં જેવા મળતા શાદ્યોમાં આવતી માત્રાઓનો પરિચય કેળવો.
- વર્કશીટ અને શુભેચ્છા સંદેશ પર નામ દર્શાવવા અને અર્થ સમજાવવા કંઈક લખો, દોરે કે બનાવે અથવા ઓળખી શકાય તેવી વસ્તુ/વ્યક્તિનું ચિત્ર બનાવો.

મનુષી મનુષી

सत्यमेव जयते
Ministry of Education
Government of India

પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનનાં લક્ષ્યો

ધોરણ ૧ અથવા ઉંમર ૬-૭

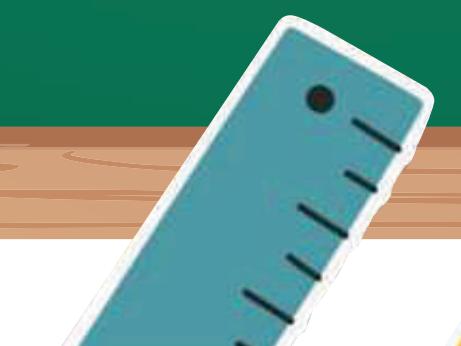

સંખ્યાજ્ઞાન

૧. ૨૦ સુધીની વર્દતુઓ ગણો.
૨. ૮૮ સુધીની સંખ્યાઓ વાંચો અને લખો.
૩. રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિઓમાં એ સુધીની સંખ્યાઓના સરવાળા અને બાદબાડીનો ઉપયોગ કરો.
૪. આસપાસ રહેલ ૩D આકારો(ઘનાકારો)નું અવલોકન કરો અને તેમના ભૌતિક લક્ષણો જેવા કે વજા/સપાટ સપાટી, ખૂણા અને ધારની સંખ્યા વગેરેનું વર્ણન કરો.
૫. વેંત, ડગાલું, આંગળા વગેરે જેવા અપ્રમાણિત બિન-એકરૂપ એકમોનો ઉપયોગ કરીને લંબાઈ તથા કપ, ચમચી, જગ વગેરે જેવા અપ્રમાણિત એકમોનો ઉપયોગ કરને ગુંજશાનું અનુમાન કરી તેની ચકાસણી કરો.
૬. આકારો અને સંખ્યાઓનો ઉપયોગ કરીને વાતાઓ અને જોડકણાં બનાવે અને ગાન કરો.

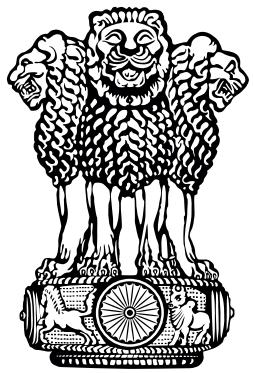

૧૨
૧૩

૧૨
૧૩

પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનનાં લક્ષ્યો

ધોરણ ૨ અથવા ઉંમર ૭-૮

મોબિઝ ભાષા

- વગંડમાં ઉપલબ્ધ છાપેલી સામગ્રી વિશે વાતચીત કરો.
- પ્રશ્નો પૂછવા માટે વાતચીતમાં જોડાય અને બીજાને સાંભળો.
- ગીતો/કવિતાઓનું ગાન કરો.
- વાતાઓ/કવિતાઓ/છાપેલી સામગ્રીમાં આવતા પરિચિત શાદોનું પુનરાવર્તન કરો.

વાચન

- ભાગ-સાહિત્ય/પાઠ્યપુસ્તકમાંથી વાતાઓ વાંચે અને વર્ણન કરો/ફરીથી કહો.
- આપેલ શાદોના મૂળાક્ષરો વડે નવા શાદો બનાવો.
- અપરિચિત અને સાદા શાદોથી બનેલ ૮-૧૦ વાક્યો ચોગય ઝડપ (અંદાજે ૪૫ થી ૬૦ સાચા શાદો પ્રતિ મિનિટ) અને શુદ્ધ ઉચ્ચાર સાથે વાંચો.

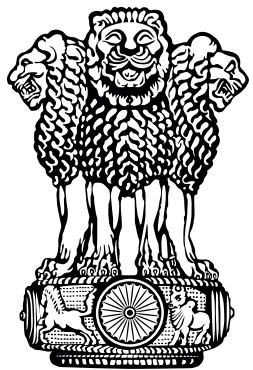
લેખન

- વ્યક્તા કરવા માટે ટૂંકા/સાદા વાક્યો ચોગય રીતે લખો.
- નામ અને કિયા દર્શાવતા શાદો અને વિરામચિહ્નોને ઓળખો.

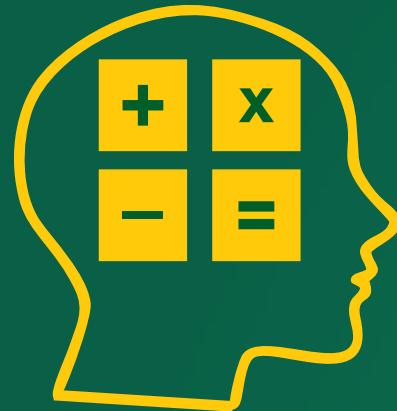
માનુષ માનુષ

પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનનાં લક્ષ્યો

ધોરણ ૨ અથવા ઉંમર ૭-૮

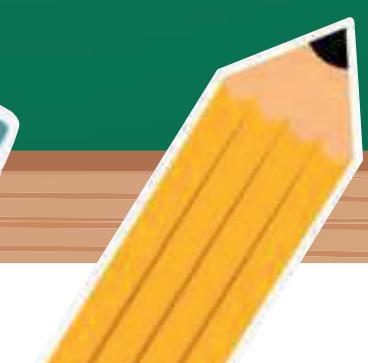
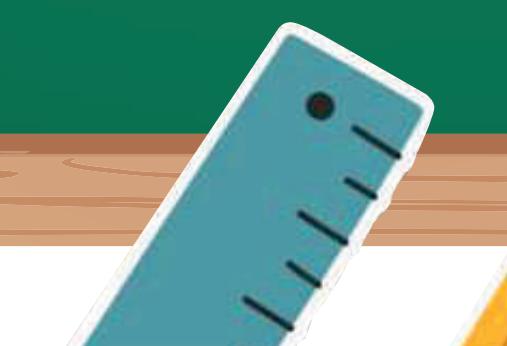
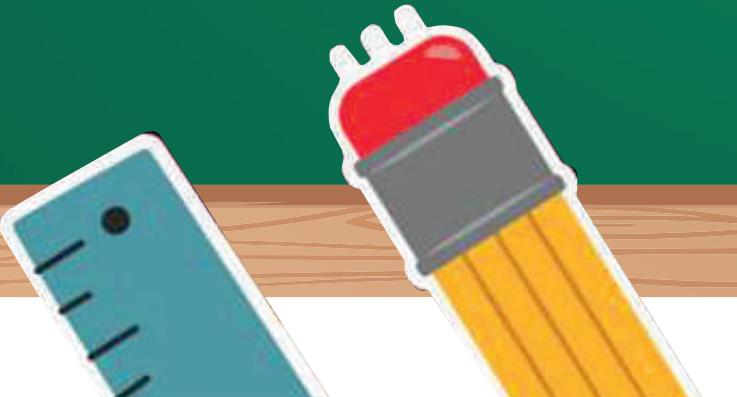

સંખ્યાજ્ઞાન

- છલ્લે સુધીની સંખ્યાઓ વાંચે અને લખે.
- રોજિંદા જીવનમાં છલ્લે સુધીની સંખ્યાઓના સરવાળા અને બાદબાકીનો ઉપયોગ કરે. (સરવાળો છલ્લે વધે નહીં તેવા)
- પુનરાવર્તી સરવાળા તરીકે ગુણાકાર અને સમાન વિતરણ/વહેંચણી તરીકે ભાગાકાર કરે તથા ૨, ૩ અને ૪ના ગુણાકારના તથ્યો (ઘડિયા) તૈયાર કરે.
- અપ્રમાણિત એકરૂપ એકમો જેવા કે સંખ્યા, પેનિસિલ, દોરો, કપ, ચમચી, જગ વગેરેનો ઉપયોગ કરીને લંબાઈ/અંતર/ગુંજશાનો અંદાજ કરે અને માપ શોધે તથા સાઢીતુલા(આજવાં)નો ઉપયોગ કરીને વજનની સરખામણી કરે.
- લંબચોરસ, ટ્રિકોણ, વર્તુળ, લંબગોળ વગેરે જેવા ડ્રિ-પરિમાણીય આકારોને ઓળખે અને તેનું વર્ણન કરે.
- દૂર/નજુક, અંદર/બહાર, ઉપર/નીચે, ડાબે/જમણે, આગળ/પાછળ વગેરે જેવા સ્થાન દર્શાવતા શબ્દોનો ઉપયોગ કરે.
- સંખ્યાઓ અને આકારો આધારિત સાદા કોચડાઓ બનાવે અને તેમને ઉકેલે.

૨
૧
૩

૨
૧
૩

પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનનાં લક્ષ્યો

ધોરણ ૩ અથવા ઉંમર ૮-૯

મૌખિક ભાષા

- ઘર/શાળાની ભાષામાં ચોગ્ય શાલ્દોનો ઉપયોગ કરી સ્પષ્ટતા સાથે વાતચીત કરો.
- વર્ગિન્ડમાં ઉપલબ્ધ છાપેલી સામગ્રી વિશે વાત કરો.
- પ્રશ્નો પૂછવા, અનુભવોનું વર્ણન કરવા, અન્યોને સાંભળવા અને જવાબ આપવા માટે વાતચીતમાં જોડાય.
- લય(Intonation) અને આરોહ-અવરોહ (Modulation) સાથે વ્યક્તિગત અને સમૂહમાં કવિતાઓનું ગાન કરો.

વાચન

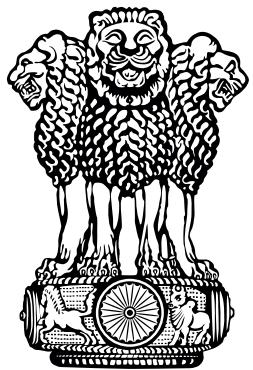
- પરિચિત પુસ્તકો/પાઠ્યપુસ્તકોમાંથી માહિતી શોધો.
- વચ્ચકા પ્રમાણે અપરિચિત લખાણમાંથી ઓછામાં ઓછા ૫૦ શાલ્દો પ્રતિ મિનિટનું સ્પષ્ટ ઉચ્ચાર અને અર્થગ્રહણ સાથે વાચન કરો.
- લખાણમાં આપેલી સૂચનાઓ વાંચો અને તેનું પાલન કરો.
- વચ્ચકા પ્રમાણેની અપરિચિત ૮-૧૦ વાક્યોની વાતાના/ફકરાના વાચનના આધારે પૂછવામાં આવેલા ૪ પ્રશ્નો માંથી ઓછામાં ઓછા ૩ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

લેખન

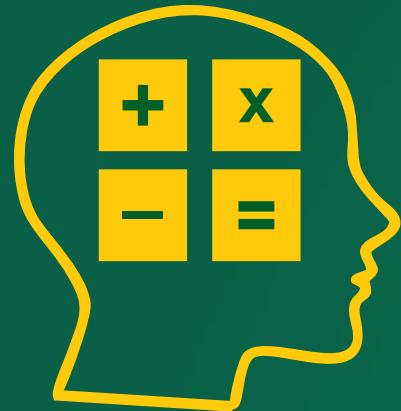
- વિવિધ હેતુઓ માટે ટૂંકા સંદેશાઓ લખો.
- લેખન માટે નામ અને કિયા દર્શાવતા શાલ્દો અને વિરામચિહ્નોનો ઉપયોગ કરો.
- વ્યાકરણની દ્રષ્ટિએ સાચા વાક્યો લખો.
- વ્યાકરણની દ્રષ્ટિએ સાચા વાક્યોનો ઉપયોગ કરી ટૂંકા ફકરા અને ટૂંકી વાતાઓ લખો.

પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનનાં લક્ષ્યો

ધોરણ ૩ અથવા ઉંમર ૮-૯

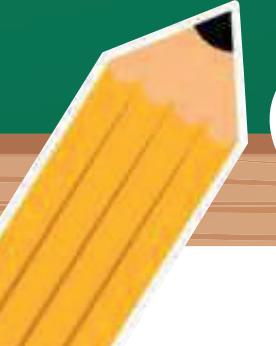
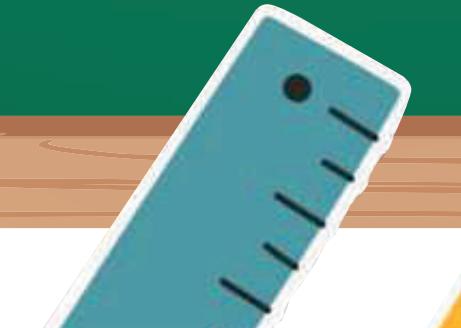
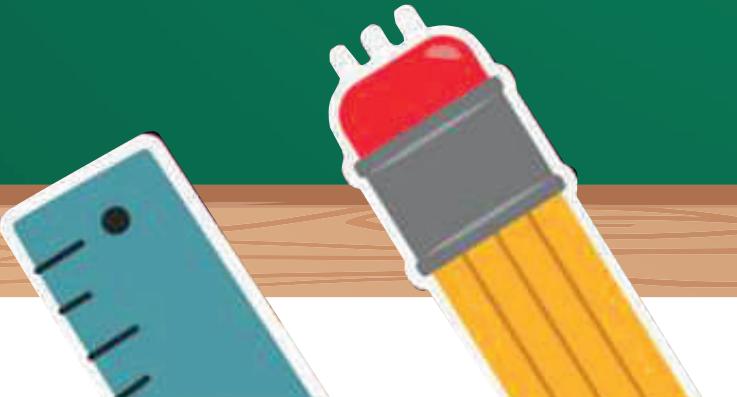

સંખ્યાજ્ઞાન

- દશાંક સુધીની સંખ્યાઓ વાંચે અને લખે.
- રોજિંદા જીવનમાં દશ સુધીની સંખ્યાઓના સરવાળા અને બાદભાકીનો ઉપયોગ કરે. (સરવાળો દશથી વધે નહીં તેવા)
- ૨ થી ૧૦ના ઘડિયા બનાવે અને ગુણાકાર તથા ભાગાકારના તથ્યોનો ઉપયોગ કરે.
- પ્રમાણિત એકમો જેવા કે મીટર, કિલોમીટર, ગ્રામ, કિલોગ્રામ, લિટર વગેરેનો ઉપયોગ કરીને માપન કરે તથા લંબાઈ/અંતર, વજન અને ગુંજશનો અંદાજ લગાવે.
- 2D આકારો અને 3D આકારોને(ઘનાકારોને) ઓળખે તથા તેમનો એકબીજ સાથે અનુબંધ સમજે અને તેમના લક્ષણો જેવા કે સપાટી, બાજુ અને ખૂણાની સંખ્યા વગેરે વણવે.
- કેલેન્ડરમાં ચોક્કસ તારીખ અને દિવસને ઓળખે; ઘડિયાળ જોઈને કલાક અને અડધા કલાકમાં સમય જણાવે.
- વસ્તુઓના જૂથના કે એક આખા ભાગના અડધા, એક-ચતુર્થાંશ, ત્રણ-ચતુર્થાંશ ભાગને ઓળખે.
- સંખ્યાઓ, ઘટનાઓ અને આકારો આધારિત સાચી પેટન માટેના નિયમોને ઓળખે, વિસ્તૃત કરે તથા જણાવે.

૧૩

૧૩

